

NOTER

Foto: Carsten Andreasen

Dansker holder vejret i 22 minutter

Den danske fridykker Stig Severinsen har sat ny verdensrekord i at holde vejret under vand. Den 3. maj i år lykkedes det således den tidligere verdensmester i fridykning at holde vejret i hele 22 minutter under vand. Det er en forbedring af hans egen tidligere rekord, som ellers lød på imponerende 20 minutter og 10 sekunder.

Stig Severinsen bryder generelt grænserne for menneskets vejtrækning. Mens et normalt menneskes lunger maksimalt kan indeholde seks liter luft ad gangen, kan Stig Severinsen indhalere hele ni liter luft i sine. Samtidig evner han at sænke sin puls til under 40 slag per minut stort set efter behov.

Den 12. september kl. 21 kan man se mere om Stig Severinsens meget specielle rekord i tv-dokumentaren 'Super Human Show Down' på Discovery Channel.

Foto: NASA/JPL-Caltech

Curiosity gør klar til sin første køretur

Den 6. august landede Nasas nyeste forskningskøretøj Curiosity på Mars. Siden har forskerne arbejdet på at få køretøjet klar til sin egentlige opgave: At indsamle viden om Mars' overflade og undergrund.

I søndags foretog Curiosity sin første prøve af en stens sammensætning, og i den næmeste fremtid vil forskerne så forsøge at køre den første tur på planeten.

Curiosity er storebror til Nasas andre Mars-køretøjer Spirit og Opportunity, som landede på vores naboplanet i 2004. Det er håbet, at Curiositys opdagelser kan føre til, at den næste mission til Mars bliver en bemanded flyvning.

Finanser handler om mere end kroner og ører. Det ved Lasse Heje Pedersen, som er kåret som den bedste økonom under 40 år i Europa. Foto: Thomas Borberg

»Det handler om at tænke stort«

Da Lasse Heje Pedersen i 1998 satte sig for at undersøge følgerne af at løbe tør for kontanter på de finansielle markeder, var der flere forskerkolleger, der rystede på hovedet. Da finanskrisen kom, og markederne kollapsede, blev Lasse Heje Pedersen ringet op af de selv samme forskere. Han havde haft fat i den lange ende. I år blev danskeren kåret som Europas bedste økonom under 40 år.

PERNILLE FORMSGAARD | specialmagasiner@jhp.dk

De sidste 10 år har han siddet dør om dør med Nobelpristagere i økonomi, haft sin vante gang blandt børsmæglerne på Wall Street og rådgivet den amerikanske centralbank.

Nu kan man finde ham på fjerde sal på Copenhagen Business School. På den anden side af gangen sidder David Lando. Manden, der som underviser gødede Lasse Heje Pedersens interesse for finansiering, opfordrede ham til at tage sin ph.d. i USA, og nu kan byde sin tidligere studerende velkommen hjem til København på det nyåbnede Center for Finansielle Friktioner, hvor finanskriser bliver sat under lup.

Med sig hjem har Lasse Heje Pedersen ikke blot 14 års erfaring fra det amerikanske forskningsmiljø i form af ph.d.-studier på Stanford og en forskerstilling på New York University. Kort tid efter hjemkomsten til Danmark blev den 39-årige forsker kåret som Europas bedste økonom under 40 år takket være sin forskning i, hvordan finanskriser opstår. En titel, der for første gang nogensinde er tilfaldet en dansker.

God skepsis

Men hvad er det, der har fået kollegerne i branchen til at udpege Lasse Heje Pedersen som en af sin generations største økonomer? Mest af alt en god portion skepsis.

Allerede i 1998 begyndte Lasse Heje Pedersen at gå i kødet på Adam Smiths teori om det per-

fekte marked, der indtil da blev opfattet som noget nær forfuldendt. Siden har Lasse Heje Pedersen udviklet en tretrinrakat af en teori, der hjælper med at forklare, hvorfor finanskriser og boligbobler kan opstå, når det liberale marked – i teorien – burde fungere perfekt.

»Den klassiske økonomiske teori antog, at markederne havde perfekt likviditet. Man kunne handle uden transaktionsomkostninger, og man kunne altid låne penge, når man havde brug for det. Min forskning påpeger, at det med likviditet ikke er så nemt i praksis,« siger Lasse Heje Pedersen.

Forskerens arbejde retter fokus på to slags likviditet: Markeds-likviditet - hvor dyrt det er at købe og sælge en vare. Og funding-likviditet - hvor let det er at skaffe kapital. Begge dele påvirker nemlig markedet.

I grove træk siger den første teori, at hvis man ved, det bliver rigtig dyrt at sælge sit hus/aktie/obligation igen, er man som udgangspunkt mere betænkelig ved at købe. Og det vil naturligt påvirke markedsprisen i nedadgående retning på grund af manglende købere.

Den anden teori siger, at jo nemmere det er at låne penge, jo mere stiger priserne, da der vil være mange købere om budet.

Lasse Heje Pedersens tredje – og samlende – teori påviser, at de to typer likviditet hænger

Fortsættes ►

Lasse Heje Pedersen har arbejdet sammen med nogle af verdens skarpeste økonomiske hjerner i USA. Et miljø, der ifølge ham opfordrer til intern konkurrence. Foto: CBS

sammen: Når det er dyrt at sælge, har det en negativ effekt på, hvor meget man kan låne, for så vil bankerne typisk frygte, at låntageren kan have svært ved at komme af med sit hus igen. Det kan også virke med modsat fortegn, og det er grunden til, at vi f.eks. oplever boligbobler. Når det er let at sælge, bliver det attraktivt at give et lån. Og når det bliver let at låne, kommer der masser af købere. Og så kører karrusellen.

Din forskning er et opgør med liberalismens fader, Adam Smith, hvis teorier indgår som basislære på de fleste økonomistudier. Har du mødt modstand?

I det store hele blev min forskning godt modtaget, og jeg fik den publiceret i de bedste tidsskrifter, også før krisen slog igennem. Men der var helt klart en del, der - særligt inden krisen startede - sagde, at der ikke var nogen grund til at forske i teorier, der gik mod det perfekte marked. De argumenterede, at man altid kunne få den kapital, man havde brug for, at man altid kunne finde de købere, man skulle bruge, og at teorien om det perfekte marked kunne forklare stort set alt. Da krisen så kom, var der en del af dem, der kontaktede mig igen og sagde "okay, der er måske noget om det". På den måde er der sket et skred i, hvor den økonomiske teori er på vej hen.

Kan dine teorier være med til at afværge fremtidige finanskriser?

Jeg tror aldrig, at man fuldstændig kan forhindre

finanskriser, men man kan forhåbentlig mindske risikoen. For eksempel kan man kigge lidt nærmere på centralbankernes praksis. De har traditionelt fokuseret på at sætte renten, altså at definere, hvad det skal koste at tage et lån, men jeg mener også, at de burde fokusere på, hvor meget folk må låne, og ikke mindst fokusere på at mindske svingningerne mellem de gode og de dårlige tider. Altså, mindske gearingen i gode tider og øge den i dårlige tider, så svingningerne bliver modereret.

Hvornår vidste du, at du skulle være forsker?

Jeg tror egentlig altid, at jeg har tænkt, at det kunne være spændende at være forsker. Min far er også forsker, så det er ikke noget, der har ligget mig fjernt. Jeg har altid godt kunne lide at finde på nye ting, som andre ikke har fundet på før. Tilbage i gymnasiet var det især matematik og fysik, der optog mig, men senere blev jeg også interesseret i økonomi, for jeg synes, det kunne være spændende at anvende matematikken på noget, der var mere samfundsrelevant.

Du har udtalt, at du er meget antiautoritært opdraget. Hvilken indflydelse har det på din forskning?

For at være forsker er man nødt til at tro på, at man kan bidrage med noget nyt, og at alle de gængse teorier ikke er komplette. På den måde er man nødt til at turde stille spørgsmål til autoriteter og tro på, at man selv kan finde nogle nye

” For at være forsker er man nødt til at tro på, at man kan bidrage med noget nyt, og at alle de gængse teorier ikke er komplette.

Lasse Heje Pedersen

aspekter. Ikke fordi man har en bestemt titel, men fordi man leder efter en sandhed. Det er også det, jeg godt kan lide ved forskerverdenen. Det handler om de argumenter, man stiller frem - det handler ikke om, hvilken titel man har, eller hvilke priser du har vundet. Mine hæderkronede kolleger på New York University blev stillet lige så meget til regnskab for deres forskning som alle andre. Det kan jeg godt lide.

Da du i 2001 afsluttede din ph.d. på Stanford med årgangens bedste resultat, stod universiteter som Harvard og Princeton i kø for at hyre dig. Hvorfor faldt valget på New York University?

Jeg endte på NYU af forskellige grunde. Jeg synes, det kunne være rigtig spændende at bo i centrum af New York, at leve der og være en del af det miljø. En anden grund var, at jeg kom fra en skole, hvor der var mere fokus på teoretiske modeller end empiri, og jeg ville gerne prøve at være et sted, hvor det mere var forståelsen af, hvordan Wall Street virkelig fungerer, som var i fokus. Og det var mere NYU. Dét, at NYU ligger så tæt på Wall Street, gør samtidig, at man møder mange fra banker og hedgefondene, og at man bliver en del af miljøet. Jeg begyndte også at komme i den amerikanske centralbank, og det var meget inspirerende at opleve alt dette tæt på.

► **Hvad har det betydet at være en del af toppen af det amerikanske forskningsmiljø i 14 år?**

Det har været ekstremt inspirerende. Der er virkelig mange ideer, der flyder rundt. Man får utrolig meget forærende, når man er på et af de amerikanske topuniversiteter. Når man så også har kontakt med det private erhvervsliv og centralbankerne, så får man virkelig mange nye impulser, ideer og inspiration. Der er også fantastisk mulighed for at kunne præsentere sin forskning, formidle den og få idéer til, hvordan man kan lave den bedre.

Hvordan var miljøet på de amerikanske topuniversiteter. Var det meget prestigepræget?

Nej, det synes jeg ikke. Man kan godt komme som nyansat, der lige har fået sin ph.d. og argumentere på lige fod med en 65-årig nobelprisvinder. Det er mere et miljø, hvor man tager sit jakkesæt og slips på, når man skal ned og undervise de MBA-studerende, og så går op og skifter til T-shirt og cowboybukser, lige så snart man er færdig med at undervise. Det er afslappet på den måde, at det ikke handler om, hvordan man ser ud, og hvilken titel man har. Men folk arbejder meget hårdt. Kommer man om aftenen og i weekenden, møder man altid nogen på kontoret. Det er et kompetitivt forskningsmiljø, og det handler om at tænke stort!

Hvad håber du at kunne se tilbage på, når du engang skal se tilbage på din karriere som forsker?

Jeg ved ikke, om jeg nogensinde bliver færdig med at forske. Jeg håber mere, at jeg ikke kommer til at hvile på laurbærene, men at jeg vil blive ved med at udfordre mig selv, og at jeg kan se tilbage på, at jeg har fundet på nogle ting, der har vist sig at have relevans. Også i det lange løb. Og det er i virkeligheden nok det. Det er de færreste forskningsartikler, der bliver husket i det lange løb, så det ville glæde mig. ■

Lasse Heje Pedersens evne til at se, at en økonomisk krise kunne være om hjørnet, er noget af det, der har givet ham en stor stjerne blandt sine kolleger.

Illustration: Niels Bo Bojesen

Sig farvel til elregningen - én gang for alle

- **Udnyt vores gratis og mest vedvarende energikilde: Solen**
- **DanmarksPaneler gør sol til strøm – året rundt**

- ✓ Pakkeløsninger med 10 ÅRS TOTALGARANTI
- ✓ Paneler med 25 ÅRS PRÆSTATIONS GARANTI
- ✓ Anlæg fra 3-7 kW – dækker alle behov
- ✓ Landsdækkende frit valg af aut. installatør
- ✓ Udnyt afskrivningsreglerne og få kort tilbagebetalingstid
- ✓ Vælg „overdimensioneret“ anlæg som „trækker“ en varmepumpe og få GRATIS VARME

Bestil brochure, uforpligtende rådgivning og tilbud. Se DanmarksPaneler.dk eller scan koden.

For nærmeste forhandler kontakt:

Dalsagervej 25, 8250 Egå
Tlf. +45 8617 8700
info@kinnan.dk

Læs mere på www.danmarkspaneler.dk

